

संख्या :०५

सभाबाट स्वीकृत मिति: २०७६।०३।१६



दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको
आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को
नीति, कार्यक्रम तथा बजेट



प्रमाणीकरण गर्ने :

दस्तखत :

नाम : मञ्जु मलासी

पद : नगर प्रमुख

मिति :

पाना संख्या : १७

दिपायल सिलगढी नगरपालिका
डोटी जिल्ला
सुदूरपश्चिम प्रदेश

दिपायल सिलगढी नगरपालिका, डोटी

आर्थिक बर्ष २०७६/०७७ को

नीति, कार्यक्रम तथा बजेट

पाँचौं नगर सभा उद्घाटन शत्रुका अध्यक्ष एवं नगरप्रमुख श्री मञ्जु मलासी ज्यू, मञ्चमा आशिन अतिथिगण लगायत, उपस्थित सम्पूर्ण नगर सभाका सदस्यज्यूहरु तथा अन्य उपस्थित महानुभावहरु ।

हाम्रो देश नेपालमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना पश्चात नयाँ संविधान निर्माण भई संविधानको धारा ५६ मा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको हुने व्यवस्था गरिएको छ र सोही अनुरूप हामीले दुई बर्षको अवधीमा चार ओटा नगर सभाहरु सम्पन्न गरी आज पाँचौं नगरसभामा **उप-प्रमुखको** हैसियतले तपाईंहरु समक्ष यस दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट र आगामी आ.व. ०७६/०७७ को अनुमानित आय, व्यय तथा योजना एवं कार्यक्रमहरु सम्बन्धी नीतिहरु सहितको संक्षिप्त विनियोजनको खाका प्रस्तुत गर्न पाउँदा खुसी लागेको छ र उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरुलाई आफ्नो अमूल्य समय प्रदान गरी नगर सभाको गरीमा बढाई दिनु भएकोमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्न चाँहन्छु; साथै यस महत्वपूर्ण घडीमा सर्वप्रथम राष्ट्रको निम्ती आफ्नो ज्यानको आहुती दिने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहन्छु ।

खण्ड एक: परिचय र समीक्षा

१.१.पृष्ठभूमि :

तत्कालिन सुदूरपश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रको क्षेत्रीय सदरमुकाम रहेको दिपायल सिलगढी नगरपालिका क्षेत्र नेपाल एकिकरण अघिकै बहुचर्चित क्षेत्र रहेको इतिहासको अध्ययनले पुष्टि गरेको छ । इतिहासमा चर्चित डोटी राज्यको राजधानी रहेको यस क्षेत्रमा सभ्यताको विकास धेरै पहिले देखि भएको थियो । डोटी प्रदेश तथा डोटी राज्यको राजधानी रहेको यस क्षेत्रमा शिक्षा सभ्यताको विकास भई यस राज्यको प्रभाव पश्चिममा भारतको कुमाउ गडवाल तथा पूर्वमा गोरखा राज्यसम्म परेको थियो । एकिकरण पूर्व नै राजधानीको रूपमा रहेको यस क्षेत्रको व्यापार उत्तरमा तिब्बत तथा पश्चिम, दक्षिणमा भारतसंग रहेको हुँदा यस क्षेत्रमा धेरै पहिले देखिनै नगरको प्रारूप स्थापना भएको इतिहासले पुष्टि गरेकोछ । त्रेतायुगीन राजा दिलिपले तपस्या गरी स्थापना भएको दिल्येश्वर एवं उनकै नामबाट उक्त क्षेत्रलाई दिपायल भनि नामाकरण हुनुले यस क्षेत्रमा सभ्यताको विकास धेरै पहिले देखिनै भएको हो भन्ने विश्वास गर्न सकिने आधार रहेको छ भने स्कन्ध पुराणको मानस खण्डमा बर्णित सिलादेवी, तप्त कुण्ड, ध्रुव कुण्ड, चन्दन पर्वत, खेचराद्रि पर्वत सहित भगवान शिव र पार्वतीको वन विहार एव क्रिडास्थल यस सिलगढीमा भएको कुरा बर्णित हुनुले यो क्षेत्र इतिहासकै आदिम समयमा महत्वपूर्ण स्थल एवं समस्त हिन्दू र वैदिक सनातन धर्मको धरोहरकोरूपमा हाम्रो क्षेत्र रहेको छ । धार्मिक पर्यटन विकास गरी यस क्षेत्रलाई अगाडि बढाउन सके हाम्रो नगर नेपालकै राम्रा र विकसित नगरको दाँजोमा पुर्याउन सक्ने प्रसस्त आधारहरु रहेका छन् भने भूस्वर्ग खप्तडको प्रवेशद्वार रहनु पनि हाम्रो सौभाग्य रहेको छ हामी सेती नदी सुन्दर खप्तड एवं महाभारत पर्वत श्रृंखलाको उत्तरी र दक्षिणी ढालको संगम एवं अनुपम सुन्दर क्षेत्रमा रहेका छौं ।

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू

हामी सिमित साधन स्रोतबाट जनताका असिमित आवश्यकता पुरा गर्नु पर्ने अवस्थामा छौं । हाम्रो नगरबाट अझै पनि हामीले बाहिर हुने बसाई सराई रोक्न सकेका छैनौं । पढेलेखेका र पूजी भएकाहरु यस नगरबाट दिनानुदिन तराई तथा अन्य शहरहरुमा पलायन हुनु र युवाहरु दिनहु बिदेशिने बिषय हाम्रो लागि चुनौति रहदै आएको छ । जनताको लगानी एवं निजी क्षेत्रको लगानी हाम्रो नगरमा अत्यन्त न्यून रहेको छ, जसकाकारण स्थानीय सरकारको एक्लो प्रयासले गरिने विकास फलदायी हुन नसकि बाषिक विकासको सुन्दर संकेत हामी देखाउन सकिरहेका छैनौं ।

हामीले प्रथम नगर सभाबाट प्रत्येक वडामा एक करोड आठ लाखका दरले वडा स्तरीय बजेट विनियोजन गरेका थियौं भने संघीय सरकारबाट अनुदान घट्टै आएको कारण तेश्रो नगरसभाबाटप्रत्येक वडामा साठी लाखका दरले वडा स्तरीय बजेट विनियोजन गरेका थियौं । यस नगर सभाबाट पनि तेश्रो नगरसभाकै हाराहारीमा वडा स्तरीय बजेट विनियोजन गरीउक्त रकमबाट हामीले वडाको भौतिक पूर्वाधार र मानवीय विकास लगायत प्राथमिकता क्रममा रहेको क्षमता विकास सम्बन्धी क्रियाकलाप र गरिबी घटाई रोजगारी सृजना गर्ने खालका क्रियाकलाप समेत सञ्चालन गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ भने आयोजनाको गुणस्तरकालागि पनि हामीले ध्यान दिनु पर्ने अवस्था रहेको छ । सबै वडाहरुमा आयोजना तथा कार्यक्रमहरु समान रूपले अगाडि बढ्न सकेका छैनन् हाम्रो जवाफदेहिता पूरा गर्न वडा समिति गतिशिल रहेको छ भन्ने मैल बुभेको छु ।

डोटीको दिपायल सिलगढी क्षेत्रले आफ्नो गौरवशाली इतिहास पहिचान गराइ स्थापित भैइसकेको कारण यसको पहिचानको इतिहासको निरन्तरताकोलागि पनि सुदुरपश्चिम प्रदेशको राजधानी दिपायल सिलगढी क्षेत्रमै हुनुपर्छ भन्ने कुराको हाम्रो माग कुठाराघात भएतापनि यस नगरलाई पर्यटकिय राजधानी बनाउनु पर्छ भन्ने नयां मागलाई हामी प्रदेश सरकार र प्रादेशिक सांसद समक्ष जोडदार रूपमा पेश गर्दै आएका छौं र यसलाई खप्तड क्षेत्रको प्रवेश मार्गले पनि हामीलाई सहजता हुने विस्वास हामीले लिएका छौं ।

हामीले सहभागीतात्मक नगर विकास योजना तर्जुमा प्रकृया अवलम्बन गरी बस्ती तथा टोल र वडास्तर हुदै आएका योजनाहरुलाई केन्द्रीय सरकारको मार्ग दर्शन समेतलाई ध्यानमा राखी आ.ब. २०७६।०७७ को नीति, कार्यक्रम र नगर विकास योजना तर्जुमा गरिएको प्रस्तुत बजेट नीति तथा कार्यक्रमले यस नगरपालिकाको विकास, उन्नति र प्रगतिकालागि आधार तयार गर्ने छ भन्ने कुरामा म विश्वस्त रहेको छु ।

१.२. चालु आ.ब.२०७५।०७६ को नीति तथा कार्यक्रमको समीक्षा : २०७५ आषाढ १० गते बसेको तेश्रो नगरसभाले चालु आ.ब.२०७५।०७६ को अनुमानित आय व्यय विवरण, योजना तथा कार्यक्रमहरु सहित नगर विकासका नीतिहरु पारित गरेका थियौं भने पौष १६ गते चौथो समीक्षात्मक नगरसभा आयोजना गरेका थियौं । प्रथम नगरसभा पश्चातका दुई वर्ष र तेश्रो नगरसभा पछिको एक वर्षको समयमा हामीले के कति उपलब्धी हासील गर्न सक्यौं त्यसको समीक्षा गर्दै निरन्तर सिकाईबाट सुधार गर्दै जानेक्रममा हामी तल्लीनरहेका छौं ।

यस नगरपालिकामा रहेका ९ ओटा वडाका करिव ३३ हजार नागरिकलाई विकास र सुशासन दिनु र विकासमा नागरिकको सहभागिता बृद्धि गर्नु हाम्रो जिम्मेवारी हो । त्यसैले इमान्दार जनप्रतिनिधी र क्षमतावान कर्मचारीका रूपमा यस नगरपालिकाको जनशक्ति विकास गर्नु पनि हाम्रो दायित्व रहेको छ ।

(क) **आर्थिक विकास** : नगरका वासिन्दाको गरिबी न्यूनिकरण गर्नु हाम्रो ठूलो चुनौति रहदा रहदै पनि हामीले जनताको जीवनस्तर उठाउनकालागि प्रधानमंत्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनाको निरन्तरता स्वरुप तरकारी (सिरखोलीसैन, कलेना, घोल्तडा र कुमालीकोट), मकै (द्वारी र कलेना) ममफली (घोल्तडा) एवं सुन्तला (मछेन्तोला), चिया खेती (कलेना), कफी खेती (पुन्नागाउं), चुनढुंगा प्रशोधन उद्योग (कलेना) को गरी विभिन्न स्थानमा पकेट क्षेत्र बनाई त्यहाँका किसानलाई आत्मनिर्भर बनाउने रोजगारी सृजना गर्ने प्रयासमा लागि परेकाथियो र केही उपलब्धी पनि हासिल गरेका छौं । पशुपालनको माध्यमबाट नगरका वासिन्दालाई रोगगार प्रदान गर्न नगरका धेरै स्थानमा पशुपालन गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिई भैंसी, बाखा र कुखुरा पालनमा अनुदान दिईएको छ । मासु व्यवसायीहरूलाई औजार, सरसफाई एवं चिस्यान सामाग्री प्रदान गर्ने र अनुदान दिने कार्य गरिएको छ । महिला रोजगार प्रवर्द्धन गर्न वडा स्तरमा सिलाइकटाई, कढाई तालिम तथा नगरमा होजियारी, मालापोते,पंचेबाजा, बैण्डबाजा तालिम सञ्चालन गरिएको छ । प्रधानमन्त्री स्वरोजगार कार्यक्रम मार्फत पनि गरिब एवं बेरोजगारको तथ्यांक लिई स्थानीय श्रमलाई बढावा दिइ संघीय सरकारको नीति अनुरूप हामीले कार्यक्रम सञ्चालन गरी रोजगारी बढाउन प्रयास गरी रहेका छौं । गत वर्षको स्विकृत बजेट रु ४६ करोड, ६५ लाख ९९ हजार गरिएको विनियोजनबाट पनि हामीले केही आर्थिक प्रगति, भौतिक पूवाधार विकास एवं स्थानीय रोजगारी सृजना भएको सहजै अनुमान गर्न सकिन्छ ।

(ख) **सामाजिक क्षेत्र** : नगरको साक्षरता दर बढाउन सबै वडामा महिला साक्षरता कक्षा सञ्चालन गरिएको छ, यसै वर्षको वैशाख १५ गते हामीले नगरलाई साक्षर घोषणा गर्न पनि सकेका छौं तर पनि पूर्ण साक्षर नगर र शिक्षित र समुन्नत नगर बनाउन हामीले धेरै प्रयत्न गर्नु पर्ने अवस्था विद्यमान रहेको छ । वडा नं १, ६ र ८ लाई लक्षित गरी गत वर्ष र वडा नं. ३, ५ र ९ लाई लक्षित गरी यस वर्ष बहुक्षेत्रीय पोषण योजना लागु गरिएको छ भने वडा नं. २, ४ र ७ मा आगामी आर्थिक वर्ष देखि सघन कार्यक्रम लागु गरिने छ । बहुक्षेत्रीय पोषण योजना दोश्रो अनुसार संघ सरकारबाट प्राप्त शर्त रकम र दिइएका क्रियाकलापहरू क्रमशः सञ्चालन गरी यस नगरपालिकालाई सन् २०२२ सम्ममा पोषणयुक्त नगर बनाउनका लागि यस नगरपालिकाको योगदान रहने गरी नीति तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरी पारित गरिएको छ । वडा नं ४, ६ र ९ मा बाल संरक्षण कार्यक्रम, लागु गरी श्रममा रहेका करिब ८० जनाको हाराहारीमा रहेका श्रमिक बालबालिकालाई विभिन्न चेतनामुलक कार्यक्रम एवं राहत कार्यक्रम मार्फत निजहरूको आफ्नै घरमा पठाउने तथा अति विपन्न अवस्थामा रहेका श्रमिक बालबालिका २४ जनालाई आवासीय सुविधा सहित प्रदान गरी प्रतिवर्ष रु.६९,०००।०० प्रति विद्यार्थी नगरपालिकाले शुल्क तिर्ने गरी व्यवस्थापन गरिएको कुरा नेपालकै लागि एउटा उदाहरण हो यस कार्यलाई हामीले गौरवका साथ प्रस्तुत गर्दै छौं । यो कार्यक्रम देश भरीका सबै ७५३ स्थानीय तहका लागि प्रथम प्रयास र नौलो अभ्यासका रुपमा रहेको पनि म यस सम्मानित सदनलाई जानकारी गराउन चाहान्छु । यसै वर्ष हामीले नगरलाई पूर्ण सरसफाई युक्त बनाउन पनि सबै घरघुरीमा अनुगमन गरी पूर्ण सरसफाईको कार्ड प्रदान गरी वडा समिति एवं कार्यालयहरूलाई जिम्मेवार बनाउने प्रयास गरेका छौं , आसा छ कार्यक्रमको निरन्तरताले हाम्रो नगरलाई वातावरण मैत्री स्वच्छ नगर बनाउन र प्लाष्टिक निषेधित नगर समेत बनाई सुन्दर नगर बनाउन सकिनेछ । सरसफाईलाई सुदृढ गर्न थप एकवटा ट्रेक्टर र सक्सन ट्रैक गत वर्ष नै थप गरिएको छ र पिपल्ला एवं दिपायल राजपुर क्षेत्रको सरसफाइकालागि हप्तामा ६ दिन ट्र्याक्टर तथा स्विपर परिचालन गरिएको छ भने वडा नं. ६ मा नगरपालिकाको आफ्नै जमिनमा सिलगढी क्षेत्रको फोहर व्यवस्थापनकालागि डम्पिङ साइट निर्माणको प्रकृत्यामा छ ।

(ग) **पूर्वाधार विकास क्षेत्र** : नगरको विकासमा पूर्वाधार विकासकालागि सबै वडामा विनियोजन गरिएको बजेटको ठूलो हिस्सा यसै क्षेत्रमा विनियोजन गरिएको थियो । नगर क्षेत्रका पूर्वाधार अर्न्तगत, दिपायलमा

राधाकृष्ण योग भवन, पिपल्ला खानेपानी योजना, वडा नं. ४ मा पार्क निर्माण, वडा ६ को चिसापानी क्षेत्रमा पिकनिक स्पट निर्माण, खुल्लेक सडक, सिरखोलीसैन सडक, कलेना सडक, पांकीरी कोइरेली सडक, धामीगाउँ पुन्ना सडक, ओमशान्ति भवन, वडा नं. ५ को राधाकृष्ण मन्दिर, नवादेव मन्दिर, वडा नं. २ को घटाल मन्दिर, मछेन्तोला विद्यालय भवन, चौखान मा.वि.को विद्यालय भवनजस्ता योजनाहरु चालु आ.व.मा महत्व राख्ने आयोजना रहेकाछन् भने धार्मिक, ऐतिहासिक महत्वका शैलेश्वरी मन्दिर परिसर, दिलपेश्वर मठ, बासुधारा, दुधेश्वर र कोटभैरवमा मर्मत सम्भार सम्बन्धी क्रियाकलापहरु सञ्चालन भएका छन् । खानेपानी हाम्रो नगरको समस्याका रूपमा अभूतै रहेको छ अब हामीले सुदृढ पिउने पानी घरघरमा पुर्याउनु पर्नेछ त्यसैले यस वर्ष, वडा नं. ५ को खानेपानी योजना, घोल्तडा खा.पा., लडागडा खानेपानी योजनाहरु कार्यान्वयन भएका ले पनि केहीहदमा हाम्रा समस्या समाधान गर्ने प्रयास भैरहेको म अबगत गराउन चाहान्छु । सडकहरुमा यस वर्ष सिरखोली सैन सडक, कुन्जडी सडक, तल्लो कलेना सडक, शैलेश्वरीमा मुर्ति निर्माणको प्रकृया थालनी, उडितोलको भवानी मन्दिर, उडितोलामा एक घर एक सोलार कार्यक्रम, तेडी विद्यालयको घेरबार, यस वर्षका योजनाहरु लगायत प्रस्तावित योजनाहरुमा कुमालीकोट सडक, टुडिखेल खेलमैदान, दिलपेश्वरमा सांढेको मुर्ति निर्माण गरिएको छ भने शैलेश्वरीमा दुर्गाको मूर्ति निर्माणकार्य जारी रहेको छ । दीर्घकालिन विकास निर्माणका विभिन्न योजनाहरुको डिपिआर बनाउने कार्य समेत जारी छ । नगरको प्रोफाईल तथा गुरुयोजना निर्माण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ । आगामी प्रस्तावित योजनाहरुमा तिखा खा.पा., सिरखोली सैन खा.पा. दुर्गा मन्दिर तथा खानेपानी योजना, थलापार्क निर्माण तथा सिंचाई कुलो, वडा नं.६ र ७ का लागि बगलेक सिलगढी खानेपानी योजना, चिसापानी पार्क, सोनादेवी मन्दिर मर्मत सम्भार, काणी गाउँ तथा गुणे सडक निर्माण र बिस्तार आदि रहेका छन् ।

(घ) वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन : वातावरण संरक्षणमा चालु आ.व.मा वन विकास एकाई मार्फत सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम सञ्चालन रहेको छ भने नगर भित्रका सामुदायिक वनमा वृक्षारोपण गरिएको छ । दमकल, एम्बुलेन्स सेवालाई सुदृढ गरिएको छ । नगरस्तरीय विपद्व्यवस्थापन समिति गठन भई गैर सरकारी संस्था, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी र नेपाल रेडक्रस सोसाइटीसंग समन्वय बढाइएको छ भने नगरको आफ्नै कार्यालयमा विपद् व्यवस्थापन सामग्री भण्डारणको व्यवस्था गरिएको छ भने विपद् व्यवस्थापन कोष समेत बनाएका छौं । नगर सडक हरियाली कार्यक्रम अन्तरगत समूह गाडदेखि उडितोला सम्मका सडककीनारामा वृक्षारोपणको शुरुवात गरी क्रमशः सबै शाखा सडकहरु समेत वृक्षारोपण गदै हरियालीकायम गदै लगिने कुरा जानकारी गराउन चाहन्छौं । पानीका मूलहरु सुक्दैजाने लक्षणलाई घटाउन मूल रिचार्ज हुने सम्भावित स्थानहरुमा पानी संरक्षण पोखरी बनाउने कार्य शुरु गरिएको छ । भने विपत् व्यवस्थापन योजनाको पनि अन्तिम मस्यौदा सामुदायिक विकास केन्द्रको सहयोगमा बनि सकेको छ भने विपद् व्यवस्थापन सूचना केन्द्रको लागि पनि विभिन्न सामग्रीहरु यस नगरपालिकालाई प्राप्त भएको छ ।

(ङ) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन : नगरपालिकाको संस्थागत विकासकोलागि सबै शाखा, एकाई, सहित सबैसंग समन्वय बढाइएको छ । स्वास्थ्य सेवालाई सुदृढ गर्न कर्मचारी थप गरिएको छ । नगर सभागृहलाई आकर्षक बनाउने तथा तला थप्ने कार्य प्रारम्भ गरिएको छ । नगरकार्यपालिका कार्यालयलाई सुशासनमुखी बनाउन कार्यालयमा विद्युतिय हाजीर र सिंसिक्वामेरा जडान गरिएको छ । नगरबाट गरिने अनुगमन सुपरीबेक्षण कार्यलाई सुदृढ गरिएको छ । नगरपालिकाको गुरु योजना बनाई कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नगरको पार्श्वचित्र (Profile)र गुरुयोजना पनि यसै वर्ष निर्माण सम्पन्न गरिएको छ । कार्यालयको अनुगमन कार्यलाई सहज र पारदर्शी बनाउन एक जीप खरिद गरिएको छ । नगरका वडा कार्यालयबाट सम्पादन गरिने कार्यलाई सहज बनाउन सबै वडाहरुलाई गतवर्ष नै एक एक वटा मोटरसाईकल उपलब्ध गराएको व्यहोरा स्मरण गराउन चाहन्छौं ।

(च) **नगर बस** : नगरका वासिन्दालाई यातायातमा परेको असुविधालाई ध्यान राखि गत वर्ष दुईओटा नगरबस सेवा सञ्चालन गरिएकोमा यसवर्ष एकवटा नगर बस थप गरी नगर यातायातलाई सहज बनाईएको छ । यसबाट सर्वसाधारणलाई स्थानीय यातायातमा धेरै राहत भएको हामीले महसुस गरेका छौं ।

(छ) **न्यायिक समिति** : यस नगरपालिकामा तीन सदस्यीय न्यायिक समिति गठन भएको छ, भने न्यायिक समितिमा साँध सिमाना, लेनदेन, घरेलुहिंसा, कुटपिट, अंशबण्डा जस्ता मुद्दा आएका छन् भने आएका सबै मुद्दाको ९० प्रतिशत जति मुद्दाहरु समयमा नै मिलापत्र एवं किनारा हुँदै गरेको र सबै वडामा मेलमिलाप कर्ताहरु छनौट गरि आगामी वर्षमा थप व्यवस्थित गर्ने प्रयास गरिएको छ ।

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू

नगर विकास सरकारी प्रयासले मात्र सम्भव नहुने कुरा हाम्रा सामु छर्लङ्ग रहेको छ । बजेट खर्च तथा बजेट उपलब्ध गराउने कुरालाई हेर्दा यस नगरमा वर्षौ देखी करोडौ रुपैया सरकारी, गैर सरकारी क्षेत्रबाट विनियोजित एवं खर्च भै नै रहेको छ, तथापि यहाको भौतिक आर्थिक तथा मानवीय विकासको स्थिति अन्यत्रका नगरपालिकाको तुलनामा कमजोर रहेको देखिन्छ । उपभोक्ता समिति एव निमार्ण व्यवसायीबाट नगर क्षेत्रका आयोजनाहरुको निर्माणमा आ-आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्दै आएकोमा आयोजनाको गुणस्तरमा समेत ध्यान दिन अनुरोध गर्दछु । आयोजना निमार्ण कार्य पश्चात त्यसको दिगोपनकोलागि उपभोक्ता समितिको भूमिका प्रभावकारी हुन नसकेको यथार्थ हाम्रा सामु बिद्यमान रहेको छ । नगरका ठूला आयोजनाहरुको छनौट एवं कार्यान्वयन पनि प्रभावकारी नभएको कारण कमजोर गुणस्तरको काम एवं बजेट तथा कार्यक्रम अनुरूप कार्य हुन नसक्दा विकासले समाजमा सकारात्मक परिवर्तन गरी सर्वसाधारणको जनजीवनमा उल्लेख्य प्रभाव पार्न नसकेको कुरामा हाम्रो ध्यानाकर्षण भई गुणात्मक सुधारका प्रयासहरु भईरहेका छन् ।

नगरलाई सभ्य, आर्कषक, भ्रष्टाचार अनियमिता र ढीलासुस्ती रहित सुविधा सम्पन्न बनाउन यस सभामा उपस्थित तथा बाहिर रहेका प्रतिनिधी, राजनैतिक दल, उपभोक्ता समिति, नागरीक समाज, पत्रकार, महिला, दलित, अपाङ्ग, जनजाती बुद्धीजीवी, शिक्षक, समाजसेवी, कर्मचारी, नगर एवं जिल्लावासी सबैको कर्तव्य हो । विगतका राम्रा नराम्रा कुराको समीक्षा गर्दै आगामी दिनमा कसरी राम्रो गर्न सकिन्छ भनि केही लक्षित कार्यक्रम, नीति तथा योजना तर्जुमा गर्दै अगाडी बढ्नु पर्ने आवश्यकताका कारण नगरसभाले केही लक्षित कार्यक्रम तथा नीतिहरुलाई निम्नानुसार अगाडि सारेको छ ।

खण्ड दुई : आर्थिक वर्ष २०७६।०७७ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट

२.१.१. सोच : नगरक्षेत्रमा कृषि, पशुपालन, पूर्वाधार विकास, जडिबुटी, जलस्रोत र पर्यटकीय क्षेत्रको उचित व्यवस्थापन एवं विकास गरी समृद्ध नगर बनाउने ।

२.१.२. लक्ष्य : सबै कृषि योग्य जमिनको उपयोग गर्ने, पशुपालनलाई व्यावसायिक बनाउने, पर्यटकीय क्षेत्रको संरक्षण र व्यवस्थापन गर्ने, समावेशी विकासमा जोड दिने, उद्यमशिलताको विकास गर्ने एवं भौतिक पूर्वाधारको विकास गरी गरिबी घटाउने ।

२.१.३. उद्देश्य: (क) गुणस्तरीय, दिगो भौतिक पूर्वाधारको विकास,

(ख) बालमैत्री, महिला मैत्री, वातावरण मैत्री र समावेशी नगरको विकास,

(ग) पूर्णसरसफाई युक्त, वातावरण मैत्री नगरपालिका निर्माण ।

२.१.४. **अपेक्षित उपलब्धी** : नगरका मुख्य बजार क्षेत्रहरु आर्कषक र सुविधायुक्त हुनेछन्, सबै ग्रामीण बस्तीहरुमा बिजुली, खानेपानी सडक सुविधा पुग्नेछ । विद्यालय उमेर समूहका सबै बालबालिका विद्यालयमा रहनेछन्, नगरमा एउटा समावेशी पार्क निर्माण हुनेछ, धार्मीक पर्यटकीय क्षेत्रको संरक्षण हुनेछ, नगरमा रोजगारीको सृजना भई गरिबी घट्नेछ । बालश्रम रहित नगरको रूपमा परिचित हुनेछ । बालमैत्री नगर बनाउनका लागि छिट्टै आवश्यक प्रकृया पुरा गरिनेछ ।

२.२. **वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका प्रमुख नीति तथा आधारहरु:**

२.२.१. **समग्र नीति तथा आधारहरु**

दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले आगामी नीति, कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गर्दा लिइएका समग्र नीति तथा कार्यक्रमलाई यस प्रकार प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७६।०७७ को वार्षिक नगर विकास योजना तर्जुमा गर्दा स्थानीयतहले योजना तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गर्ने प्रक्रिया पूरा गरी आएका नगरवासीहरुका मागहरुलाई नगरपालिकाको स्रोत र साधनले भ्याएसम्म यथासम्भव समेटने प्रयत्न गरेका छौं । योजना तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान २०७२ को अनुसूची ८ मा व्यवस्था गरिएका स्थानीय तहका एकल अधिकार र अनुसूची ९ मा व्यवस्था गरीएका साभा अधिकार, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा गरिएको व्यवस्था, संघीय सरकार एवं प्रदेश सरकार र राष्ट्रिय योजना आयोगबाट प्राप्त मार्ग निर्देशनलाई पूर्णतः पालना गर्दै योजना तर्जुमा गरिएको छ । यसका साथै नगर विकास योजना निर्माणकालागि वडा समितिहरु, विभिन्न लक्षित समूहहरु राजनैतिक दलहरु, विषयगत शाखाहरु विषयगत समितिहरु तथा गैर सरकारी संघ संस्था, नागरीक समाज, बुद्धिजिवी वर्ग लगायतबाट प्राप्त सुभावाव एवं वडास्तरीय भेलाबाट आएको प्राथमिकीकरणका आधारमा नगरकार्यपालिका बैठकबाट सिफारिस भई आएका योजनाहरुलाई नगर सभामा पेश गरिएको छ ।

राजस्वका दरहरुका सम्बन्धमा कर सेवा शुल्क तथा दस्तुरलाई २०७५ को तेश्रो नगरसभाबाट पारित भएको दर र दायरामा केही हेरफेर गरी पारित गरिने नीति अवलम्बन गरिएको छ ।

वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तयार गर्दा लिइएका आधारहरु :

- नेपालको संविधानको अनुसूचि ८ र ९ ले निर्दिष्ट गरेका स्थानीय तहको एकल तथा साभा अधिकारहरु, मौलिक हकहरु, राज्यको निर्देशक सिद्धान्त र नीतिहरु,
- संघिय सरकारले अंगिकार गरेको चौधौं आवधिक योजनाले निर्धारण गरेको लक्ष्य नीति तथा प्राथमिकताहरु,
- संघिय सरकारले अंगिकार गरेका आर्थिक तथा वित्तिय नीतिहरु,
- संघीय सरकार एवं प्रादेशिक सरकारबाट प्राप्त बजेट सिलिङ्ग र सोको साथमा प्राप्त बजेट तर्जुमा गर्दा लिनु पर्ने आधारहरु,
- सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रक्रिया मार्फत प्राप्त सुभावावहरु,
- राजस्व परामर्श समितिको प्रतिवेदन,
- विगत वर्षहरुमा सम्पन्न भएका नगर परिषद एवं नगर सभाका बैठकहरुबाट भएका निर्णयहरु,
- नगर कार्यपालिकाले योजना तर्जुमाकालागि निर्णय गरी तोकेका आधारहरु,

- स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ (परिमार्जित),
- स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७५,
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा तोकिएका स्थानीय तहका अधिकारहरु,
- नगरपालिकाको पार्श्व चित्र,
- नगरपालिकाको गुरुयोजना,
- संघीय र प्रदेश सरकारबाट समपुरक अनुदानकोलागि आवश्यक पर्ने लागत साभेदारी रकम ।

२.२.२. क्षेत्रगत नीति तथा आधारहरु :

क. आर्थिक विकास : नगरका वासिन्दालाई आयआर्जनका कृयाकलापहरुमा आत्म निर्भर बनाई रोजगार सृजना गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिन आवश्यक छ, शहरी सुविधा वृद्धि गरी आकर्षक नगर बनाउन र तराईतिर बसाइसराईको क्रमलाई रोक्न आजको आवश्यकता रहेको महसुस हामीलाई भएको छ । त्यसैले बजार व्यवसाय, कृषि, पशुपालन, फलफूल, कुखुरापालन एवं पकेट क्षेत्र, सिप विकास तालिम, उन्नत सहकारी, सिंचाई र **एक गाउँ एक उत्पादनको कार्यक्रम** आवश्यक रहेको छ । त्यसैले आर्थिक विकासकोलागि आवश्यक पर्ने रकम विनियोजन गर्ने गरी निम्न बमोजिमका नीति अख्तियार गरिएको छ।

- **एक वडा एक कृषि उत्पादन पकेट क्षेत्र, एक वडा एक उच्चम व्यवसाय** कार्यको अवधारणलाई अगाडी बढाई कृषकहरुलाई आत्मनिर्भरता तर्फ उन्मुख गराइनेछ ।
- स्थानीस्तरमा रोजगारी अभिवृद्धि गर्न अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूसंगको साभेदारीमा विभिन्न किसिमका सीपमूलक तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- पर्यटन विकासलाई बढोत्तरी गर्न खप्तडको प्रवेशद्वार सिलगढी र शैलेश्वरी क्षेत्रमा आवश्यक पुर्वाधार विकास र भिग्राना सडक स्तरोन्नती तथा द्वारीक्षेत्रमा आकर्षण बढाउन फोटो स्पटकोलागि दुधेश्वर र कोटभैरव जोड्ने भोलुंगे पुल बनाइनेछ भने वडा नं.४ मा समावेशी पार्क एवं सेती नदीमा र्याफ्टिङ चलाउनका लागि दुइ ओटा र्याफ्टिङ खरिद गरी समयानुकुल सञ्चालनमा ल्याइ सकिएको छ भने भमर डाँडा र थला पार्कमा भ्यूटावर बनाउने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ र निजी क्षेत्रसंगको साभेदारी बढाइनेछ ।
- नगरपालिकाको आन्तरीक स्रोत अभिवृद्धिकालागि करका नयां स्रोतहरुको पहिचान गरी राजस्व अभिवृद्धि गर्नकालागि थप अध्ययन गर्नुका साथै कर संकलनकालागि यस नगरसंग सम्बन्धित संघ संस्थाहरूसंग सहकार्य तथा राजस्व साभेदारीको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सम्बन्धित निकाएको सहयोग तथा सहकार्य सहित प्रत्येक महिना बजार अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- बजारमा अनियन्त्रित रुपमा रहेका फुटपाथ पसलहरुलाई हटाइ बजारलाई व्यवस्थित तथा सफा बनाइनेछ यस कार्यक्रमलाई सञ्चालनमा समेत ल्याइ सकिएको छ ।
- दिपायल, घोल्तडा तथा कैलडा, इछाली क्षेत्रमा रहेका ममफलीको पकेट क्षेत्रमा ममफली उत्पादनकालागि किसानलाई प्रोत्साहन गरी आवश्यक सहयोग सहित उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- युवा व्यरोजगारलाई कमगर्न नगरका सम्भावित क्षेत्रमा बाखापालन, आँपखेती, केराखेती, लिचीखेतीचियाखेती, कफीखेती आदि कार्यक्रम सञ्चालन गर्न प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन गर्न किसानलाई प्रोसाहित गरिनेछ ।

- नगरपालिकाको वडा नं. ९ अर्न्तगत बगलेक क्षेत्रमा चीयाखेतीको सम्भाव्यता अध्ययन भईसकेको स्थानमा चियाखेती विस्तार गरीनेछ ।
- नगरपालिकाको वडा नं. ५ अर्न्तगत पुन्ना क्षेत्रमा कफीखेतीको सम्भाव्यता अध्ययन भईसकेको स्थानमा कफीखेती विस्तार गरीनेछ ।
- नगरपालिकाको वडा नं. ९ अर्न्तगत कलेना क्षेत्रमा चुनढुंगा प्रशोधनको सम्भाव्यता अध्ययन भईसकेको स्थानमा वातावरीय अध्ययनको कार्य अगाडी बढाईनेछ ।
- सामुदायिक वनका सदस्यहरुमा उद्यमशिलता विकास गर्नकालागि एक वन एक उत्पादन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ साथै अल्लो प्रशोधन, सिस्नो पाउडर उत्पादन गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ।

(ख) **सामाजिक विकास** : सामाजिक विकास चेतना, शिक्षा, समावेशी विकास जस्ता कुराहरुलाई पनि प्राथमिकता दिन आवश्यक कुरा भएको महसुस गरी उक्त क्षेत्रको विकासकालागि एथोचित बजेट विनियोजन गरी निम्नानुसारका नीतिहरुलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

- बालमैत्री स्थानीय शासनलाई प्रभावकारी किसिमले लागू गर्न बालमैत्री सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। नगरलाई बालश्रम निषेधित नगर बनाउन आवश्यक सबै प्रकृया अपनाइनेछ र बालश्रमिक कुनै पनि बहानामा राख्न नपाउने नीति अख्तियार गरि सकिएको छ ।
- सम्भव भएसम्म सबै बस्तिलाई समेट्ने गरी प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रको स्थापना गरिने छ र भएका बालविकास केन्द्रको गुणस्तर सुधारमा प्रोत्साहन गरिने छ ।
- नगरपालिकाको निर्माण गरिने पार्कमा बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री संरचना निर्माण गरिने छ ।
- कला, संस्कृति र साहित्यको जगेर्ना गर्ने गरी भुवा, रनपुतला, गौरा, मालिका पूजा, गाईजात्रा, लाखेनाच, डोलजात्रा, हिलेजात्रा, रोपाइजात्रा, हुड्केली, पञ्चेबाजा, आधुनिक बेण्डबाजा जस्ता धार्मीक, सांस्कृतिक, कला र साहित्यिक कुराको जगेर्ना गर्नेकार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- नगरपालिकाबाट सञ्चालित नगरबस सेवामा अन्य निजीक्षेत्रका सवारी साधन भन्दा कम भाडामा रहेको विदितै छ, तथापी नगर बसमा आवत जावत गर्ने जेष्ठ नागरिक, तथा अपांग ब्यक्ति, विद्यार्थी, जनआन्दोलनका घाइते समेतलाई नियमानुसारको भाडामा ५० प्रतिशत रकम सहूलियतलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- बालश्रम न्यूनिकरण गर्दै लागि यसलाई निर्मुल पार्न नगर बालसञ्जाललाई सक्रिय बनाउदै विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिनुका साथै बालहित संरक्षण तथा बाल विकासमा उनिहरुको पहुँच तथा सहभागिताको सुनिश्चतता गरिबाल श्रम निषेधित नगर छिट्टै घोषणा गरिने छ ।
- सार्वजनिक तथा सामुदायिक विद्यालयको मर्मत सुधार, फर्निचर तथा भौतिक विकास सम्बन्धी कार्यक्रममा सहयोग पुऱ्याउदै यस्ता कार्यक्रम संचालन गर्दा नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्डलाई पुर्णरुपमा पालना गर्न उत्प्रेरित गरिनेछ ।
- पूर्ण खोपयुक्त नगर घोषणा पश्चात यसको निरन्तरताकालागि जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय एवं जिल्ला अस्पताल र नगर स्वास्थ्य केन्द्र तथा स्वास्थ्य चौकीसंगको समन्वय बढाउने र नगर क्षेत्रमा रहेको ५ ओटा नगर स्वास्थ्य केन्द्र र चार ओटा स्वास्थ्य चौकीलाई परिचालन गरी मातृशिशु स्वास्थ्य एवं सुनौला हजार दिनका आमा र शिशुको स्वास्थ्यलाई ध्यान दिइनेछ ।
- खेलकुद विकासकालागि खेलकुदसंग सम्बन्धित संघ संस्थाहरु संगको समन्वय र सहकार्यमा नगर स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता संचालन गरिनेछ । साथै खेलकुद विकास र कार्यक्रम संचालनकालागि दिपायलको खप्तड रंगशाला र सिलगढीको टुडिखेलमा आवश्यक पुर्वाधार निर्माण गरिदैछ, र सो कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- नगरको भविष्य बोकेका युवाहरूलाई सृजनशीलता तर्फ उन्मुख गराउन दुर्ब्यसन जन्य कुरालाई न्यूनिकरण गर्न नेपाल सरकारका निकायसंगको समन्वय बढाउने र महिला हिंसा न्यूनिकरण गर्न आवश्यक कार्य गरिनेछ, र युवाक्लव, युवाक्लव संजाल र युवा संसद अभ्यास प्रक्रियालाई सहजीकरण गरिने छ ।
- यस नगरपालिका क्षेत्रमा मदिरा जन्य पदार्थको विक्रि बितरणलाई व्यवस्थित गर्न सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गरी सार्वजनिक स्थलबाट तोकिएको दुरी र समयमा मात्र बेचबिखन गर्न पाउने व्यवस्थालाई कडाइका साथ लागू गर्न आवश्यक कार्य गरिनेछ ।
- नगरमा रहेको आयुर्वेद केन्द्रलाई प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्न जडिबुटि पहिचान कार्यक्रम, प्राकृतिक चिकित्सा पद्धती लगायत आयुर्वेद औषधी प्रदान कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- नगरपालिकाका विपन्न जनताको स्वास्थ्य सेवामा गुणस्तर बृद्धि गर्न विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर संचालनको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- योग गरौँ स्वास्थ्य बनौँ भन्ने नाराका साथमा घरघरमा योग पुऱ्याउने कार्यक्रमको शुरुवात गर्ने र उक्त कार्य संचालन गर्ने सम्बन्धित पक्षलाई आवश्यक सहयोग गरिनेछ, साथै पतञ्जली योग भवनलाई पूर्णता दिइनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा स्वास्थ्य केन्द्रलाई क्रमिकरूपमा स्तरोन्नति गर्दै सबै वडामा बर्थिङ्ग सेन्टर स्थापना र सञ्चालन गरिनेछ ।
- विपन्न पछाडी पारिएका व्यक्तिहरूकालागि आय आर्जन सम्बन्धी सीपमूलक कार्यक्रम (गारमेन्ट, होजीयारी) उद्यमशीलता विकास गर्ने कार्यक्रम सहित एक वडा एक उद्यमशीलता, दुग्ध उत्पादन, तरकारी फलफूल र नगदेबाली पकेट क्षेत्र कार्यक्रमसंचालन गरिनेछ ।
- महिलाबर्गलाई सरकारी सेवामा उनीहरूको सहभागिता अभिवृद्धिकालागि लोकसेवा आयोग परीक्षा तयारी कक्षा सञ्चालन गरिने विषयलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- जग्गा नभएका सडक किनारामा रहेका बादी समुदायलाई घरवासकोलागि जग्गा खरीद गरि सकिएकापरिवारहरूलाई उनीहरूको घर बनाउनकालागि जनता आवस कार्यक्रमसंग समन्वय गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा रहेका विपन्न एकल महिलाहरूकालागि नगर स्तरीय सीप तथा क्षमता एवं आर्थिक विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरी उनीहरूको आर्थिक एवं सामाजिक विकासमा ध्यान दिइनेछ ।
- नगर क्षेत्रका केही स्थानहरूमा अभै पनि छाउपडि गोठ अस्तित्वमा रही महिलाको उपेक्षा भइ रहेकोले सामाजिक चेतना र परिचालनका माध्यमबाट त्यस्तो कुरितीलाई हटाउन हरसम्भव प्रयास गरिनेछ ।
- सामाजिक परिचालनका माध्यमबाट गरिबी न्यूनीकरणकालागि कार्यक्रम संचालन गर्दै यस नगरमा सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरु बीच कार्यक्रम संचालनमा समन्वय, सहकार्य गरिनेछ, साथै गरिबी निवारण कोषबाट समुदायमा लगानी गर्ने संस्थाहरूसंग समन्वय बढाइनेछ ।
- यस नगरलाई आगामी ४ बर्ष भित्रमा कुपोषण मुक्त गरी पोषणयुक्त नगर बनाउन स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि, पशुसेवा, खानेपानी तथा सरसफाई महिला तथा बालबालिका र संस्थागत सुशासनको क्षेत्रमा बहुक्षेत्रीय पोषण योजनालाई उच्च प्राथमीकता दिई कार्यन्वयनमा ल्याइनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्रका ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक महत्वका क्षेत्रहरु दिल्लेश्वर मठ कोटभैरव, बासुधारा, गौरी कुण्ड, दुर्गादेवी पाकरी, तीखागढी, शैलेश्वरी क्षेत्र, सरस्वतीस्थान, मष्टामन्दिर, मालीका मन्दिर, राधाकृष्ण मन्दिर, लडागडाको सुनादेवी मन्दिर मछेन्तोलामा रहेको शिवको नामले पुकारीने दुधेश्वर गुफा र वडा नं. १ को गुफाको संरक्षण तथा विकासमा जोड दिइनेछ ।
- साक्षर नगर अभियानलाई कायम राख्दै निरक्षरतालाई हटाई पूर्ण साक्षर नगरपालिका बनाउनकालागि सबै वडामा महिला साक्षरता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- अनिवार्य विद्यालय भर्ना अभियान एवं व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्यक्रमलाई वडा एवं नगरमा अभियानको रूपमा संचालन गरिनेछ ।
- समाजमा रहेका कुरिती छाउपडी, बालविवाह, छुवाछुत, घरेलुहिंसा, बालदुर्व्यवहार जस्ता कुरालाई निरुत्साहित गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा रहेको विद्यार्थी संख्या न्यूनरहेको विद्यालयहरूलाई आवश्यकता अनुसार समायोजन गरी विद्यालयको संख्या घटाई गुणस्तरीय शिक्षा प्रवर्द्धन गर्न अंग्रेजी माध्यमको पढाई हुने कार्यलाई प्राथमिकता दिई विद्यालयको गुणस्तर सुधार गरिनेछ ।
- डोटी क्याम्पसमा प्राविधिक विषय आइटी (BCA) पढाई एवं कृषि (B.Sc.Ag) विषयको पढाईकालागि आवश्यक सहयोग र समन्वय गरि निरन्तरता दिइनेछ ।
- दिपायल क्याम्पसमा शिक्षा शास्त्र विषयको पढाई संचालन गर्न आवश्यक भौतिक पूर्वाधार निर्माणकालागि आवश्यक समन्वय र सहयोग गरिनेछ ।

(ग) **पूर्वाधार विकास** : नगरका प्रमुख पूर्वाधार विकासकालागि आवश्यकता अनुरूप बजेट विनियोजन गरिनेछ। चालु आ.व. का अधुरा आयोजनाको निरन्तरता र नयां आवश्यक पूर्वाधार निर्माणलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

- नगर क्षेत्रभित्रका सडकहरू नियमित रूपमा मर्मत सम्भार गर्नकालागि आवश्यक समपुरक कोष, मर्मत सम्भार कोष सहित पूर्वाधारको स्तर वृद्धिकालागि बजेटको व्यवस्था गरिनेछ र बनिस्केका सडकहरूको स्तरोन्नती गर्दै लगिनेछ ।
- विपेशगरी सिलगढी दिपायल तथा एयरपोर्ट क्षेत्रमा सडक निर्माण गर्दा दायां बायां पक्की नाली सहितको कालोपत्रले सडक निर्माण गरिने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा नयां सडक निर्माण गर्दा स्थानीय जग्गाधनीको सहमति र लगतकट्टी भए पश्चात मात्र रकम विनियोजन गरिनेछ ।
- आ.व. २०७१/०७२ मा सम्भौता भई कार्यन्वयनमा रहेका योजनाहरूमा कालोपत्रे तथा पक्की सडक निर्माण तथा मर्मत कार्यमा जनसहभागीताका साथै लागत साभेदारीको अनुपात ८०:२० त्यस्तै गरी ग्राभेल माटो फिलिङ्ग जस्ता कार्यमा ७०:३० अनुपातलाई निरन्तरता दिइनेछ, सिलगढी भिग्राना सडक, सिलगढी पाकरी बालासैन सडक, तिखा सडक, कुमालिकोट सडक, खातीवडा सडक, सिलगढी कलेना मेल्लेक सडक, रातोली कुञ्जडी लडागडा सडकलाई उच्च प्राथमिकता दिई निर्माण तथा स्तरोन्नती गर्दै लगिनेछ ।
- नगरयोजना कार्यन्वयन गर्दा योजनाको सम्भौता तथा योजना फरफारक गर्दा pre-project र post project photo को नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- नगरपालिका वडा कार्यालय भवन नभएका वडाहरूमा क्रमशः भवन निर्माण गर्ने गरी वडा कार्यालयको निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- वडा नं. ४ को कुमालीकोट सामुदायिक वनको थला क्षेत्रमा र वडा नं. ६ को चिसापानीमा पार्क निर्माण एवं स्तरोन्नति गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिई बालबालिका अपाङ्ग लगायतको पहुँच पुग्ने गरी समावेशी तर्फ पार्क बनाईनेछ ।
- सिलगढी स्थित कवर्डहललाई स्तरोन्नती गर्न केन्द्र सरकार र स्थानीय सरकारको समन्वयमा सुविधा सम्पन्न बनाइनेछ ।

- नगरमा आवश्यक रहेको खानेपानीको आपूर्तिलाई सहज बनाउन गौरागाउँ काडामाण्डौ सिलगढी खानेपानी योजना हाल प्रकृत्यामा रहेको र सो योजनालाई सञ्चालन गर्नकालागि आवश्यक सबै कार्य गरिनेछ । पानी नभएका बस्तीमा खानेपानी एवं सरसफाईकोलागि अन्य सरोकारवाला निकायहरूसंगको सहकार्यहरूलाई पनि जोड दिइनेछ । खानेपानीकोलागि सायल र पुर्वीचौकी गाउपालिकासंग समन्वय गरिनेछ र जमीन मुनिको पानीलाई बोरिंगको माध्यबाट तान्ने कार्यलाई सम्भावना अनुसार अगाडि बढाइनेछ । तीखा, बाफी, लडागडा, बजगाँउ, लेकठाटा, बागठाटा, गौरागाउँ, उडितोला, दिपायल जस्ता बस्तीहरूमा खानेपानीको आपूर्ति सहज पार्न आवश्यक प्रयास गरिनेछ ।
- नगर भित्रका सडकहरूमा विभिन्न संघ संस्था तथा निकाय एवं नगर बासीबाट आफ्ना व्यक्तिगत तथा संस्थागत कार्य गर्दा पिच एवं पिसिसि सडक/बाटो भत्काएमा त्यसलाई एक हप्ता भित्रमा पिच तथा पिसिसि गर्नेगरी वडाकार्यालयको अनुमती लिएर मात्र कार्य गर्ने प्रक्रियाको कडाइका साथ अवलम्बन गरिने छ । साथै अनुमती बिना कार्य गर्नेलाई क्षतिपूर्ति भर्न लगाइनेछ । विजुलीबन्ति नपुगेका गाउँ बस्तिलाई उच्च प्राथमिकता दिइनेछ ।
- विशेषत ठूला पूर्वाधार तर्फ प्रदेश सरकारबाट आउने बजेटलाई लक्षित गरिनेछ ।
- सघीय र प्रदेश सरकारसंग समपुरक अनुदानमा योजनाको साभेदारी गरिनेछ ।
- सघीय र प्रदेश सरकारसंग विशेष अनुदानमा थप योजनाको कार्यान्वयन गरिनेछ ।

अ. घर नक्सा पास :

- नगरपालिकामा सरकारी, गैरसरकारी तथा नीजि घर, भवन निर्माण गर्दा अनिवार्य रुपमा नक्सा पास गर्नु पर्नेछ ।
- नयाँ बन्ने घर तथा भवनहरूमा वर्षातको पानी संकलन (Rain Water Harvestung) गर्ने कार्य गरी सरसफाईकोलागि प्राथमिकता दिने नीति अवलम्बन गरीने छ, साथै सौर्य उर्जा प्रविधि जडान गर्नकालागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- निर्माणको क्रममा रहेको वा अब नयाँ बन्ने भवनहरूलाई “एकघर बहु बिरुवा” को नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र अब बन्ने प्रत्येक सार्वजनिक तथा सरकारी भवनलाई अपाङ्ग मैत्री बनाउनकालागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- घर नक्सा पास प्रकृत्यालाई कडाइकासाथ लागू गरिनेछ ।
- घना बस्ती भएका क्षेत्रमा ढल निकासको उचित व्यवस्थापनमा ध्यान दिइनेछ ।

(घ) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन : यसै वर्ष देखि विपत व्यवस्थापनकालागि आवश्यक समिति र कोष एवं सामग्री व्यवस्था गरिएको छ । विपद व्यवस्थापनकालागि थप आवश्यक कार्य समेत गरिनेछ । उक्त कार्य गर्नका निम्न नीति अख्तियारगरि आगामी आ.व.का आवश्यकता अनुरूप बजेट बिनियोजन गरिनेछ:

- नगर क्षेत्रभित्रका मुख्य सडकहरूको दायाँ बायाँ हरियाली एवं सौन्दर्य बढाउन बृक्षारोपण एवं संरक्षण गर्दै लगिनेछ ।
- घरबाट निस्केको जैविक फोहरबाट जैविक मल उत्पादन गर्न र नसड्ने फोहरको व्यवस्थापनकालागि आवश्यक पहल गरिनेछ, भने प्लाष्टिक जन्य पदार्थको प्रयागलाई कम गर्न र प्लाष्टिक निषेधित नगर बनाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।

- नगर क्षेत्रलाई खुला दिशा मुक्त गरिसकेको र नगरका अधिकांस घरमा पूर्ण सरसफाई प्रवर्द्धन गर्नकालागि सरसफाई कार्ड बितरण गरिएको र नपुग घरमा पनि सरसफाई कार्ड प्रदान गरी पूर्ण सरसफाई अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ, र यस कार्यमा वडा कार्यालयको जवाफदेही बनाइनेछ ।
- नगरपालिकालाई पूर्ण सरसफाई युक्त र विद्यालयलाई नमूना सरसफाईको विद्यालय कायमगरी बातावरण मैत्री सफा शहर बनाउन Post ODFअर्न्तगतका आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । साथै मुख्य शहरी क्षेत्र लगायतका विभिन्न स्थाहरुमा सार्वजनिक शौचालय निर्माणमा जोड दिई पार्क र हरियाली बृद्धि गर्न जोड दिइनेछ भने युनिसेफ संगको सहकार्यलाई पनि निरन्तरता दिइनेछ ।
- दैवी प्रकोपबाट प्रभावित व्यक्तिहरुलाई सहयोगकालागि नगरमा रहेको दैवि प्रकोप उद्धार कोषमा रकमको बढोत्तरी गरी कोषको परिचालन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा शौचालय सफा गर्न सक्सनटैंक पनि गत वर्ष खरिद गरिएको छ भने नगरमा सरसफाई प्रवर्द्धनमा सहयोग पुऱ्याइनेछ ।
- नगरक्षेत्र भित्रको बजार क्षेत्रमा रहेका घर, पसल, होटल अगाडि जथाभावि फोहर फाल्नेलाई फोहर व्यवस्थापनकोलागि जानकारी गरिनेछ, र अटेर गरी जथाभावि फोहर गर्ने लाई फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन बमोजिम कार्बाही अगाडि बढाइनेछ ।
- सडक अतिक्रमण गरी निर्माण गरेका घर, टहराहरु हटाउनकालागि सडक सिमानाको पुनर्निर्धारण गरी हटाउने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाइनेछ ।

(ड) संस्थागत बिकास तथा सेवा प्रवाह र सुशासन : नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, कार्यालयका कर्मचारी, नगरका जनप्रतिनिधी, नागरिक समाज, विकास साभेदार, गैरसरकारी संस्थाहरुसंगको सहकार्य र समन्वयमा जोड दिइनेछ । उक्त कार्य सञ्चालनकोलागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिनेछ, साथै उक्त कार्य गर्न निम्न नीति र कार्यक्रम अख्तियार गरिनेछ :

- सहभागितात्मक योजना तर्जुमा पढ्दितलाई सवल बनाउन वडा तहसम्म योजना तर्जुमा सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- योजनाको कार्यन्वयन तथा व्यवस्थापन प्रणाली व्यवस्थित बनाउनकोलागि उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीलाई योजना कार्यन्वयन पूर्व नै आवश्यक तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- विभिन्न लक्षित वर्गहरुको क्षमतामा अभिवृद्धिकालागि क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सेवा प्रवाहलाई गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी बनाउन नगर कार्यपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयहरुलाई साधन सम्पन्न गराइनेछ ।
- सार्वजनिक परीक्षण, सामाजीक परीक्षण, सार्वजनीक सुनुवाई जस्ता क्रियाकलापहरुको माध्यमबाट सुशासन र पारदर्शिता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- नगरपालिका तथा वडा कार्यालयहरुबाट प्रवाह गरिने सेवा अझ व्यवस्थित बनाउनकालागि कम्प्युटरिकृत स्वचालित पद्धतिको अवलम्बन गर्दै लगिनेछ ।
- नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई प्रोत्साहन गर्न कार्य सम्पादनका आधारमा पुरष्कृत गर्न प्रोत्साहन भत्ता तथा पुरस्कार दिने जस्ता कार्य अवलम्बन गरिनेछ ।
- प्रभावकारी रुपमा सेवा प्रवाह गर्न कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरुकालागि आवश्यक क्षमता बिकासका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

- नगरपालिकाको काम कारवाहीलाई व्यवस्थित बनाउन डिजीटल सूचना प्रणाली र डिजिटल हाजीर प्रणाली (Digital Information System तथा Digital Attendance Syatam) लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरपालिकाको गुरुयोजना र पार्श्वचित्र (profile) तयार भैसकेकोले उक्त योजना र प्राफाइलको आधारमा योजना तथा कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयन गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाइनेछ ।
- नगरको भौतिक पूर्वाधारमा महत्व राख्ने ठूला आयोजनाकोलागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डिपिआर) तयार पार्न र आवश्यकता अनुरूप वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (EIA) एवं प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशिलताको नीतिलाई अख्तियार गरिनेछ ।
- तोकिएको समयभित्र निर्माण कार्य सम्पन्न नगर्ने, नगरपालिकाको निर्देशनलाई अटेर गरी विकास कार्यमा प्रतिकूल प्रभाव पार्ने निर्माण व्यवसायीलाई नियमानुसार कारवाही गरिनेछ ।
- नगरसभाबाट पारित कानून तथा कार्यपालिकाबाट स्विकृत गरिएका नियमावली, निर्देशिका तथा विनियमलाई पालना गर्नकालागि सो सम्बन्धी जनप्रतिनिधीहरूकालागि अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा उठ्ने आन्तरिक राजश्वलाई नियमित बनाउन र सबै नागरिकहरूलाई करको दायरामा ल्याउनआवश्यक पहल गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई समयानुसारको सेवासुविधा दिई गुयास्तरीय सेवा प्रदान गर्न अभिप्रेरणा दिनकोलागि स्थाई कर्मचारीहरूलाई नेपाल सरकारको नियमानुसार तथा अस्थायी, करार तथा मासिक ज्यालादारीमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई खाईपाई आएको तलवमानलाई पद अनुसार एकरूपता ल्याइनेछ ।

(च) अन्य विविध नीतिहरु :

- छोटो समयमा बढी प्रतिफल र कम लगानीबाट बढी भन्दा बढी लाभ पुऱ्याउने र अधिकतम जनसहभागीता हुनसक्ने योजनालाई प्राथमिकता दिइने नीतिलाई यर्थाथ र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- नगरकार्यपालिकाका कर्मचारी, पदाधिकारीहरु, राजनैतिक दल तथा सरोकारवालाहरुको क्षमता विकास तथा नगरपालिकाको संस्थागत विकास कार्यलाई सुदृढ गरिनेछ, उक्त कार्यकोलागि एलजिसिडिपी, युनिसेफ, नगर विकास कोष, बहुक्षेत्रीय पोषण योजना लगायतका कार्यक्रम एवं अन्य संघसंस्था एवं अन्य सरोकारवालाहरूसंग समन्वय बढाइनेछ ।
- नगरको भू-उपयोग योजना (LandUse Paln) बनाई लागू गरिनेछ, भने आबधिक त्रिबर्षिय तथा पञ्च बर्षिय आबधिक योजना बनाउने कुरालाई पनि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- कार्यलयबाट सम्पादन हुने जनताका दैनिक कार्यहरूलाई अझ जनमुखी, छिटो छरितो (चुस्त दुरुस्त) पार्ने प्रयासकालागि शाखागत कार्य विभाजन, कर्मचारीको कार्य विवरणको परिमार्जन गरी जिम्मेवारी बढाउने नीति लिइनेछ ।
- व्यवसायकर असुली गरी आन्तरीक आय बढाउनकालागि पहल गरिनेछ । साथै करको प्रतिफल करदाताले पाउने व्यवस्था अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरको क्षेत्रलाई उज्यालो बनाउन बैकल्पिक उर्जाको प्रयोग अन्तर्गत वडा तथा बस्तीमा सोलार बत्तिको कार्यक्रमलाई क्रमशः बिस्तार गरिनेछ ।
- विपन्न समुदायको आर्थिक बिकास हुने खालका कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

- नगरका विपन्न एवं दलित बस्तीमा जग्गाको अभाव भई शौचालय निर्माण गर्न नसकेका बस्तीमा जमिनको आवश्यक व्यवस्थाकालागि सरोकारवाला निकाय एवं व्यक्तिसंग समन्वय गरी सार्वजनिक शौचालयको व्यवस्था गरिनेछ ।
- शारीरिक मानसिक रूपले स्वस्थ नगरवासी तयार गरी सद्भावयुक्त समाज निर्माण गर्न पतञ्जली योग समिति, ओम शान्ती जस्ता संस्थाहरुलाई बजेट तथा कार्यक्रम अर्न्तगत समावेश गरि सभ्य समाज निर्माणमा आवश्यक कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
- नगरका जेष्ठनागरीकहरुलाई स्वास्थ्य शिविर मार्फत स्वास्थ्य उपचार गर्ने र पारिवारीक व्यवहार सुधार सम्बन्धी क्रियाकलाप एवं जेष्ठ नागरिक सम्मान गर्ने क्रियाकलाप एवं नगरमा वृद्धाश्रम व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ साथै विपन्न एकल महिला अतिविपन्न परिवारहरुलाई आयआर्जनका क्रियाकलापमा सहभागि गराइनेछ ।
- एचआइभी संक्रमित व्यक्तिकोलागि निजहरुलाई आयआर्जन र स्वास्थ्य उपचार सम्बन्धी क्रियाकलापलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरका ५० वर्षको उमेरसम्म विहे नगरी एकल रूपमा जीवन निर्वाह गरी रहेका महिलाहरुलाई आयआर्जनको क्रियाकलापमा सहभागि गराइनेछ र बैकल्पिक व्यवस्था नभए सम्म सामाजिक सुरक्षा भत्ता नगरपालिकाबाटै प्रदान गरिने नीति अख्तियार गरिनेछ ।

२.३ मुख्य मुख्य आयोजना र क्रियाकलापहरु :

यस नगरपालिकाकोलागि मुख्य आयोजनाहरुमा थला पार्क, चिसापानी पार्क, भमरडाँडा र थला पार्क भ्युटावर, रातोली कुञ्जडी लडागडा सडक, तिखा खानेपानी, सिलगढी भिग्राना सडक, सिलगढी रातोली पांकरी हुदै केआइसिंह गा.पा. जोड्ने सडक, दिपायल तिखा सडक, सिलगढी खानेपानी, सिरखोलीसैन खानेपानी, घोल्तडा भोलुङ्गे पुल, लेण्डफिल साइट रसेती र्याफिटङ्गकोटभैरब दुधेश्वर फोटोस्पट, पिपल्ला नारीदांग सडक, सिलगढी मेल्लेक सडक, लेकठांटा बागठांटा खानेपानी, पिपल्ला खानेपानी, दिपायल खानेपानी, शैलेश्वरीमा दुर्गामूर्ति स्थापना, टूडिखेल खेलमदान स्तरोन्नती, रहेका छुन् भने कार्यक्रम एवं क्रियाकलाप तर्फ बालमैत्री स्थानीय शासन, बाल संरक्षण कार्यक्रम, महिला विकास कार्यक्रम, कृषि तथा पशु विकास कार्यक्रम, बहुक्षेत्रीय पोषण योजना, पूर्ण सरसफाई कार्यक्रम एवं नगर गुरुयोजना, नगर सडक हरियाली, वर्षातकोपानी संरक्षण गरी पोखरी निर्माण आदि रहेका छुन् । यी सबै क्रियाकलापहरुलाई आगामी आ.व.मा विशेष प्राथमिकता दिई अगाडि बढाइनेछ ।

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू,

अब म यस नगरपालिकाको आगामी आ.व.को अनुमानित आय व्यय र स्रोत व्यवस्थापन विषयमा जानकारी दिन चाहान्छु ।

२.४ अनुमानित आय व्यय र स्रोत व्यवस्थापन :

यस नगरपालिकामा प्राप्त भएको निकास दातृ निकाय एवं संस्थाबाट प्राप्त हुने बजेट सहितबाट यस नगरपालिकाबाट प्राप्त चालु आ.व.कोलागि निम्नानुसारको संक्षिप्त बजेटको खाका प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहान्छु ।

यस नगरपालिकाको आर्थिक बर्ष २०७६।०७७ कालागि कूल आय रु.४३ करोड, ७ लाख, २१ हजार रहेकोछ ।

आय तर्फ			
क्र.सं.	शिर्षक	स्रोत	रकम रु.
१	वित्तीय समानिकरण अनुदान	संघ	१२,५०,००,०००.००
२	शसर्त अनुदान	संघ	१८,२९,००,०००.००
३	राजश्व बाँडफाँड	संघ	९,४७,००,०००.००
४	सवारी साधन कर बाँडफाँड	प्रदेश	३८,७४,०००.००
५	वित्तीय समानिकरण अनुदान	प्रदेश	७२,४४,०००.००
६	बहुक्षेत्रीय पोषण	युनिसेफ	१६,०३,०००.००
७	आन्तरिक आम्दानी	न.पा.	१,५४,००,०००.००
कूल जम्मा			४३,०७,२१,०००.००

ब्यय तर्फ		
विषय	विवरण	रकम रु.
आन्तरिक आय तर्फ	पदाधिकारी पारिश्रमिक, सेवा परामर्श खर्च, करार सेवा शुल्क र लगायत अन्य प्रशासनिक खर्च	१,५४,००,०००.००
शसर्त अनुदान	बहुक्षेत्रीय पोषण तर्फ	१६,०३,०००.००
	विषयगत शसर्त अनुदान तर्फ	१८,२९,००,०००.००
राजश्व बाँडफाँड तर्फ	कर्मचारी तलब भत्ता लगायतका कार्यालय तथा वडा कार्यालय सञ्चालन सम्बन्धी चालु खर्च	९,८५,७४,०००.००
वित्तीय समानिकरण संघ र प्रदेश	नगरस्तरीय आयोजना कार्यक्रम तथा समपुरक कोष(पुँजीगत तथा विषयगत शाखा खर्च तर्फ)	८,७२,४४,०००
	वडास्तरीय आयोजना कार्यक्रम (पुँजीगत खर्च तर्फ)	४,५०,००,०००.००
कुल जम्मा		४३,०७,२१,०००.००

२.५. उपसंहार:

आदरणीयसभाध्यक्ष ज्यु लगायत उपस्थित महिला तथा सज्जनबृन्द !

बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने सन्दर्भमा हामीले गरेको आग्रहलाई स्वीकार गरी बैठक तथा छलफलमा उपस्थित भई उल्लेखनीय सहयोग गर्नु हुने नगरकार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरू, विभिन्न समितिका संयोजक तथा सदस्यज्यूहरूलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । अमूल्य समय दिई यस नगर सभा सम्पन्न गर्न सहयोग गर्न अहोरात्र कार्यमा खटिई सहयोग गर्नु हुने नगरपालिकाका कर्मचारीलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । योजना तर्जुमा प्रक्रियामा प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष रुपमा संलग्न रहनु हुने विषयगत शाखा प्रमुख तथा प्रतिनिधिज्यूहरू एवं हामीलाई रचनात्मक सुझाव र सल्लाह दिनहुने सम्पूर्ण आदरणीय व्यक्तित्वहरू प्रतिहार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु । प्रस्तुत नीति, कार्यक्रम तथा बजेट कार्यान्वयनको निम्ति यहाँहरूबाट प्राप्त हुने रचनात्मक सुझावलाई मार्गदर्शको रुपमा लिएर नगरपालिका अगाडि बढ्ने विश्वास दिलाउँदै यस पाचौँ गरिमामय नगरसभाको सफलताको शुभकामना सहित यहाँहरूको निरन्तर साथ र सहयोगको अपेक्षा गर्दै विदा चाहन्छु ।

प्रमाणीकरण गर्ने :

दस्तखत :

नाम : मञ्जु मलासी

पद : नगर प्रमुख

मिति :

धन्यवाद !

शिवराज खड्का

नगर उपप्रमुख

दिपायल सिलगढी नगरपालिका, डोटी ।